

Briuselis, 2015 07 28
COM(2015) 366 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl Europos Sąjungos Alpių regiono strategijos

{SWD(2015) 147 final}

1. ĮŽANGA

Alpių regionas yra vienas turtingiausių pasaulio regionų ir ekonomiškai dinamiškiausias, novatoriškiausias ir konkurencingiausias Europos regionas, kuriam būdingos unikalios geografinės ir gamtinės savybės. Tačiau šis regionas taip pat susiduria su svarbiais uždaviniais, kuriuos reikia spręsti bendrai:

- ekonomikos globalizacija, dėl kurios regionas turi išsiskirti konkurencingumu ir novatoriškumu;
- demografinės tendencijos, ypač bendri visuomenės senėjimo, mažo gyventojų tankumo kalnuotose vietovėse ir naujų migracijos modelių padariniai;
- pražūtingi klimato kaitos padariniai ir numatomas jo poveikis aplinkai, biologinei įvairovei ir regiono gyventojų gyvenimo sąlygoms;
- tvarus ir saugus energijos paklausos valdymas ir tenkinimas prieinama kaina;
- dėl specifinės geografinės padėties Europoje regiono įgyta tranzitinės zonos reputacija;
- didelis sezoniškumas, ypač tam tikrose turistinėse vietovėse.

Taip pat yra didelių skirtumų tarp įvairių regiono vietovių (pvz., kalnuotų vietovių ir Alpių prieškalnių).

2013 m. gruodžio 19–20 d. Europos Vadovų Taryba paprašė Komisijos bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis iki 2015 m. birželio mėn. parengti ES Alpių regiono strategiją (EUSALP) remiantis tvirtu bendradarbiavimo pagrindu regione. Strategija turės įtakos maždaug 80 mln. žmonių, gyvenančių 48 regionuose (žr. žemėlapi priede) septyniose šalyse, iš kurių penkios yra ES valstybės narės (Austrija, Prancūzija, Vokietija, Italija ir Slovėnija) ir dvi ES nepriklausančios šalys (Lichtenšteinas ir Šveicarija). Siūloma geografinė zona, kuri patenka į makroregioninės strategijos taikymo sritį, ypač palanki tvariam Alpių regiono vystymuisi, augimui visoje Europoje ir kalnuotų vietovių bei Alpių prieškalnių vietovių tarpusavio solidarumui skatinti.

Strategija apims šias temines politikos sritis: 1) ekonomikos augimas ir inovacijos; 2) judumas ir transporto jungtys ir 3) aplinka ir energetika.

Strategija bus įgyvendinama valstybių narių remiamuose aktyviuose Alpių regionuose ir bus atsižvelgiama į regione jau veikiančių bendradarbiavimo platformų patirtį ir darbą, atliktą prieš Komisijai pradėdant rengti strategiją¹.

2. UŽDAVINIAI IR GALIMYBĖS

Atliekant parengiamąjį darbą nustatyti pagrindiniai uždaviniai, kuriuos sprendžiant būtų naudingi makroregioninio masto veiksmai. Strategijos įgyvendinimo partneriai gali pasinaudoti regiono ekonominio dinamiškumo ir konkurencingumo, labai vertingų gamtos ir kultūros išteklių ir ilgalaikių bendradarbiavimo tradicijų teikiamais privalumais.

Inovacijos ir MVĮ. Regione nustatyti tam tikri apribojimai, susiję su:

- Alpių regionų tarpusavio bendradarbiavimu mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje;
- esamų mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų prietaika;
- geografinė vietos rinkų fragmentacija;

¹ Žr. veiksmų plano įžangą.

- socialiniu atotrūkiu inovacijų srityje;
- galimybėmis gauti finansavimą;
- informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) ir visuotinės svarbos paslaugomis;
- dideliais migracijos iš kaimo vietovių srautais, kuriuos lemia nepakankama infrastruktūra, ir
- pritaikytų mokslinių tyrimų rezultatų grąža.

Nepaisant šių trūkumų, regione taip pat veikia pasaulinio lygio mokslinių tyrimų ir inovacijų srities subjektai ir yra daug galimybių siekti tolesnio pasaulinio vystymosi. Įvairiose regiono vietovėse yra didelės mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) koncentracijos; daugelis jų yra susibūrusios į grupes ir kuria teritorinę ekonomiką, kuri yra tvirtas pažangia specializacija pagrįstų inovacijų pagrindas ir kuri padeda bendrovėms tapti konkurencingesnėms regionui ypač svarbiose srityse (pavyzdžiui, energetikos ir ekologiškų technologijų, mechatronikos ir inžinerijos, chemijos ir naujų medžiagų, taip pat IRT).

Žemės ūkis ir miškininkystė. Produktai, įskaitant kalnuotų vietovių produktus ir aukštos kokybės produktus, žemės ūkio ir miškininkystės srities paslaugos turi didelį potencialą (pavyzdžiui, bioekonomikos srityje) visoje vertės grandinėje (įskaitant, pavyzdžiui, farmacijos ir medinių pastatų sektorių). Perėjimas į aukštesnį vertės grandinės lygį kaimo ir miesto vietovėms regione atveria bendradarbiavimo galimybių. Ūkininkai prisideda prie tvaraus žemės valdymo ir teikia ekosistemos paslaugas.

Turizmas. Regionas yra svarbi turizmo kryptis, ypač žiemą, tačiau lankytojų pasiskirstymas regione yra labai netolygus. Tokią padėtį būtų galima pakeisti laikantis suderinto požiūrio į tvarų ir prieinamą turizmą, pasitelkiant visų pirma mokslinius tyrimus ir inovacijas, MVI ir rengiant darbo jėgos mokymus. Tai galėtų padėti užtikrinti tolygesnį lankytojų pasiskirstymą įvairiose vietovėse ir įvairiais metų laikais ir sykiu skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą.

Transporto sistema ir jungtys. Regionas yra viena svarbiausių Europos kryžkelių ir tranzito zona, taip pat kliūtis Europos transporto tinklui. Įvairūs kelių tinklo koridoriai yra perkrauti ir kelia didelių sveikatos problemų (triukšmas ir oro tarša). Svarbiausi uždaviniai:

- didėjantis eismo srautas;
- krovinių transporto politikos suderinto reglamentavimo nebuvimas ir
- didelė krovinių vežimo keliais dalis.

Be to, kadangi oro kokybė yra prasta daugelyje vietovių, transporto srities priemonės būtų tikslinga derinti su regioniniais darnaus judumo planais, regioniniais oro kokybės planais ir nacionalinėmis oro taršos kontrolės programomis, kad būtų užtikrintas didesnis tarpusavio suderinamumas ir sąveika. Prieiga prie atokių vietovių, kuriose mažėja gyventojų, taip pat kelia problemų daugelyje vietovių, kuriose būtina atnaujinti viešojo transporto (dažniausiai vietos geležinkelių) sistemas. Būtina užtikrinti transporto jungčių ir apdairaus žemės naudojimo pusiausvyrą. Skatinant ir palengvinant tausaus transporto projektus būtų kuriamos visapusiškai naudingos pagrindinių Alpių zonų ir aplinkinių regionų tarpusavio jungtys. E-jungtys (ypač spartaus interneto) makroregioniniu lygmeniu taip pat atvertų naujų galimybių naudojantis technologijomis kurti paslaugas ir decentralizuoti įmones.

Aplinka ir kultūros paveldas. Alpių regionas yra antras (po Viduržemio jūros) pagal svarbą biologinės įvairovės rezervas ir jame yra vieni iš didžiausių Europos vandens išteklių. Regiono kultūrinis ir istorinis paveldas taip pat yra vienas didžiausių jo turčių. Dėl šių plačiai

naudojamų išteklių naudojimo įvairioms reikmėms nuožmiai varžomasi, įskaitant energetikos, namų ūkių, turizmo, žemės ūkio, miškininkystės ir pramonės sektorius. Šis uždavinys turi būti sprendžiamas ieškant tvaraus vystymosi modelių ir gali turėti poveikio ekosistemoms. Intensyvus žemės naudojimas daro neigiamą poveikį aplinkai, o gyventojų skaičiaus mažėjimas atokiose vietovėse neigiamai paveikė dirvožemio stabilumą, biologinės įvairovės ir kultūros išsaugojimą. Kadangi klimato kaitos poveikis Alpių regiono vandens atsargoms didelis, reikia labai sustiprinti veiksmus šioje srityje.

Klimato kaita ir rizikos prevencija. Regionas yra labai pažeidžiamas dėl neigiamo klimato kaitos poveikio ir jame kyla itin didelis potvynių, nuošliaužų ir vandens išteklių pokyčių pavojus. Turizmas, žemės ūkis ir miškininkystė yra vieni pažeidžiamiausių sektorių, kuriuos tiesiogiai paveikė pasaulinis klimato atšilimas ir ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai. Šias grėsmes būtų galima sumažinti formuojant tinkamiau koordinuojamas europines, nacionalines ir regionines politikos priemones ir nedelsiant įgyvendinant makroregioniniu lygmeniu koordinuojamus veiksmus.

Energetika. Paramos programos ir Europos, nacionalinės ir regioninės politikos priemonės, susijusios su nefinansinėmis atsinaujinančiosios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo kliūtimis, skiriasi įvairiose šalyse ir turi būti glaudžiau derinamos. Esamų hidroelektrinių veiksmingumas galėtų būti padidintas, taip pat reikėtų ieškoti kitų atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Kadangi daugėja klimato apsaugos priemonių, kuriomis remiamas perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekiu pagrįstų technologijų, energijos vartojimo efektyvumas atveria galimybių investuoti technologijų ir konsultavimo ir (arba) inžinerijos paslaugų, pagrįstų mažu anglies dioksido kiekiu, srityje ir padeda regionui užimti pirmaujančias pozicijas mokslinių tyrimų ir plėtros, taip pat atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityje. Glaudesnis bendradarbiavimas gali padėti regionui ateityje tapti pikinių elektrinių pagaminamos energijos saugykla, taip pat nustatyti priemones ir procedūras, kuriomis užtikrinama tvarios energijos gamybos ir kitų žemės naudojimo ir apsaugos funkcijų pusiausvyra.

Instituciniai klausimai. Ilgalaikės bendradarbiavimo tradicijos taip pat lemia tai, kad regione veikia daug platformų, kurių geografinė ir teminė bendradarbiavimo aprėptis skiriasi ir kurios turi skirtingas valdymo sistemas. Todėl būtų naudinga tinkamiau koordinuoti įvairių dalyvaujančių subjektų veiksmus užtikrinant esamų iniciatyvų nuoseklumą, naikinant spragas, vengiant dubliavimosi ir derinant finansavimą, įskaitant finansines priemones. Toks požiūris turėtų skatinti dalyvius įveikti valstybių sienas ir sektorines bei kultūrines kliūtis ir vengti tiek sektorinės politikos, tiek subjektų, tiek skirtingų lygmenų valdžios institucijų priešinio.

3. ATSAKAS. VEIKSMŲ PLANAS

Makroregioninės strategijos gali padėti spręsti šiuos uždavinius ir atverti galimybių, nes jomis sukuriama kolektyvinių ar suderintų veiksmų pagrindas, įtraukiami regioniniai veiksmai ir subjektai, kad būtų užtikrinta didesnė papildoma nauda. Ataskaitoje dėl makroregioninių strategijų pridėtinės vertės² Komisija rekomendavo naujomis makroregioninėmis strategijomis siekti tam tikro skaičiaus aiškių tikslų, atsižvelgiant į konkrečią geresnio ir aukšto lygio bendradarbiavimo reikmę. Šiuo požiūriu turėtų būti vadovaujama tik jeigu užtikrinamas deramas ES dalyvavimas ir jeigu yra galimybių stiprinti esamas ES horizontaliosios politikos priemones.

² COM(2013) 468 *final*, 2013 6 27.

Šiuo tikslu bus įgyvendintas prie šio komunikato pridedamas veiksmų planas, kuris prireikus bus atnaujinamas ir peržiūrimas. Planas pagrįstas trimis tarpusavyje susijusiais teminiais tikslais, kuriais daugiausia dėmesio skiriama:

1. sąžiningoms galimybėms patekti į darbo rinką, remiantis dideliu regiono konkurencingumu;
2. tvariai regioninei ir europinei susisiekiimo sistemai;
3. įtraukesniam aplinkos apsaugos pagrindui ir patikimiems atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendimams ateityje;

taip pat horizontaliajam tikslui, pagrįstam:

4. patikimu makroregioninio valdymo modeliu, siekiant gerinti bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą.

Pagal kiekvieną tikslą nustatyta keletas veiksmų. Jais prisidedama prie ES politikos tikslų, įskaitant turinčių teritorinę dimensiją, įgyvendinimo.

Kiekvienos politikos srities tikslai ir veiksmai pateikti toliau³.

3.1. Sąžiningos galimybės patekti į darbo rinką, remiantis dideliu regiono konkurencingumu

Šiuo tikslu siekiama didinti Alpių regiono konkurencingumą, skatinti gerovę ir sanglaudą.

Pagrindiniai veiksmai:

(1) 1 veiksmas. Sukurti palankią mokslinių tyrimų ir inovacijų aplinką

Inovacijų Sąjungos rezultatų suvestinės duomenimis, kai kurios valstybės ir regionai yra pasiekę aukštą inovacijų lygį ir dauguma jų yra parengę pažangias specializacijos strategijas. Tai yra puikus atspirties taškas plėtoti sistemą, daugiausia dėmesio skiriant regionui ypač aktualiems teminiams klausimams (pvz., žemės ūkiui ir miškininkystei, turizmui ir kt.) ir susiejant vienas kitą papildančius išteklius.

(2) 2 veiksmas. Didinti strateginių sektorių ekonominį potencialą

MVĮ yra labai svarbi Alpių regiono ekonomikos ir darbo rinkos dalis. Būtinis nuolatinės pastangos prisitaikant prie kintančių pagrindinių sąlygų, palaikant novatoriškumą ir išsaugant konkurencinį pranašumą, drauge užtikrinant darnų vystymąsi. Žemės ūkio ir miškininkystės sektorių produktai ir paslaugos visuose vertės grandinės lygiuose ir naujų vertės grandinių kūrimas bioekonomikos ir biologinių produktų, turizmo, energetikos, sveikatos apsaugos ir aukštųjų technologijų sektoriuose yra specifiniai Alpių regiono strateginiai sektoriai, kuriuose MVĮ gali tapti konkurencingesnės ir tvaresnės.

(3) 3 veiksmas. Tobulinti strateginių sektorių darbo rinkos poreikius atitinkančią švietimo ir mokymo sistemą

Palyginti su likusia Europa, Alpių regiono darbo rinkos sąlygos yra palankios, o užimtumo lygis yra aukštas daugelyje sektorių. Tačiau strategija galėtų padėti tam tikrose vietovėse pritraukti kompetentingų kvalifikuotų specialistų ir spręsti „protų nutekėjimo“ atokiose

³ Veiksmai ir tikslai išsamiau išdėstyti pridedamame tarnybų darbiname dokumente.

vietovėse, kuriose mažėja gyventojų, problema. Ši strategija taip pat galėtų pagerinti jaunimo galimybes įsidarbinti. Būtina sąlyga siekiant tokių rezultatų – laisvo asmenų judėjimo užtikrinimas.

3.2. Tvari regioninė ir europinė susisiekimo sistema

Šio tikslo esmė – užtikrinti tvaresnes transporto jungtis regione ir susisiekimą su kitomis Europos dalimis. Tarpusavyje susiję ir tvarūs transporto ir plačiajuosčio interneto tinklai yra būtini regiono vystymuisi. Tinkamiau bendradarbiaujant būtų mažinama transporto kliūčių ir užbaigiami infrastruktūros tinklai ir reguliavimo sistemos. Suderinta eismo stebėseną ir daugiarūšis transportas gali padėti didinti konkurencingumą ir didinti regiono gyventojų gerovę.

Pagrindiniai veiksmai:

(1) 4 veiksmas. Skatinti daugiarūšį keleivinį ir krovinį transportą ir transporto sistemų junglumą

Pagrindinis tikslas – transporto poveikį Alpių regiono aplinkai mažinti užtikrinant geras transporto jungtis vietos lygmeniu, kad būtų užtikrintas subalansuotas demografinis ir ekonominis vystymasis visame regione. Be to, siekiant palengvinti transeuropinio transporto tinklo ir panašių projektų, kuriais siekiama nuo kelių transporto pereiti prie transporto geležinkeliais, tikslų įgyvendinimą, būtina imtis papildomų priemonių, kad transeuropinio transporto tinklo jungtis (įskaitant tarpvalstybines jungtis) būtų naudingos regionui.

(2) 5 veiksmas. Diegti elektronines ryšių priemones ir didinti viešųjų paslaugų prieinamumą

Alpių regionui būdinga tai, kad atokiose vietovėse, kurios yra mažai apgyvendintos, trūksta investicijų diegiant antžeminių plačiajuosčių ryši. Tai neigiamai paveikė teikiamas paslaugas ir dar labiau paskatino gyventojų skaičiaus mažėjimą tokiose vietovėse. Pasitelkiant technologijas, pvz., palydovinių plačiajuosčių ryši, šiuos uždavinius galima išspręsti, tačiau veiksmingumą galima užtikrinti tik įgyvendinant priemones pakankamai plačiu mastu.

3.3. Įtraukėnis aplinkos apsaugos pagrindas ir atsinaujinančiųjų ir patikimų energijos išteklių sprendimai ateityje

Šiuo tikslu siekiama:

- išsaugoti Alpių regiono aplinkos paveldą;
- padėti regionui įvairiais būdais išnaudoti savo išteklius, įskaitant energiją, ir
- prisitaikyti prie numatomų klimato kaitos pokyčių, taip pat užkirsti kelią didelėms gaivalinėms nelaimėms.

Pagrindiniai veiksmai:

(1) 6 veiksmas. Išsaugoti gamtos išteklius, įskaitant vandenį, taip pat kultūrinius išteklius, ir didinti jų vertę

Alpių regione klimato kaitos padariniai yra itin dramatiški. Išteklių turi būti naudojami proporcingai. Šiuo veiksmu siekiama dviejų pagrindinių tikslų:

- apsaugoti Alpių regiono gamtos bei kultūros išteklius, kaip aukštos gyvenimo kokybės regione turta, ir
- užtikrinti veiksmingesnį turimų gamtos ir kultūros išteklių naudojimą.

(2) 7 veiksmas. Plėtoti ekologinius ryšius visoje teritorijoje, kurioje įgyvendinama Alpių regiono strategija

Ekosistemų vientisumas ir veikimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir ekosistemų paslaugų teikimas labai priklauso nuo veiksmingų ekologinių ryšių. Šiuo metu ekologiniai koridoriai ir ekologiška infrastruktūra, įskaitant neapsaugotose teritorijose, menkai išplėta.

(3) 8 veiksmas. Tobulinti rizikos valdymą ir tinkamiau valdyti klimato kaitą, įskaitant didelių gamtinių pavojų prevenciją

Dėl geomorfologinių Alpių regiono sąlygų ekologinių nelaimių padariniai ir klimato kaitos poveikis regione yra pražūtingi. Kalbant apie ekologines nelaimes, šiais veiksmais daugiausia dėmesio bus skiriama tinkamam, išsamiam rizikos vertinimui ir nelaimių rizikos valdymo politikos įgyvendinimui regionų lygmeniu. Kalbant apie klimato kaitą, pagrindinis dėmesys bus skiriamas tam, kad būtų atliktas išsamus sektorių ir sistemų, kuriuos gali paveikti klimato kaita, pažeidžiamumo vertinimas ir būtų parengta regioninė prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių strategija.

(4) 9 veiksmas. Užtikrinti, kad regionas taptų energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos modeliu

Šiuo veiksmu siekiama skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiosios energijos gamybą ir naudojimą Alpių regione, laikantis ES energijos vartojimo efektyvumo pagrindų ir energetikos sąjungos teisės aktų rinkinio. Energetikos politikos srityje regione daugiausia dėmesio skiriama energijos vartojimo efektyvumui viešajame ir privačiajame sektoriuose. Yra galimybių smarkiai sumažinti energijos vartojimą, visų pirma būstų sektoriuje. Alpių regione yra didelis atsinaujinančiosios energijos gamybos potencialas, kuris turi būti plėtojamas išlaikant pusiausvyrą, atsižvelgiant į ekologinius, ekonominius ir žemės naudojimo klausimus ir į socialinio pobūdžio kompromisus.

3.4. Patikimo makroregioninio valdymo modelis siekiant gerinti bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą regione

Strategijai įgyvendinti būtina:

- sukurti veiksmingą valdymo modelį įtraukiant subjektus, dalyvaujančius įgyvendinant strategiją, ir stiprinti bendradarbiavimą ir koordinavimą su kitomis susijusiomis institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais regione⁴, taip pat
- pakeisti sprendimų priėmimo procesą, vengti fragmentiško valdymo, intensyviau keistis žiniomis ir stiprinti tiek įvairių vyriausybės lygmenų, tiek vietos valdžios institucijų tarpusavio veiksmų koordinavimą.

Makroregioninių strategijų įgyvendinimo patirtis rodo, kad racionalizuoti valdymo mechanizmai turi lemiamos reikšmės veiksmingam įgyvendinimui. Patirtis taip pat rodo, kad veiksmingos tarpvalstybinio valdymo sistemos yra sudėtingos ir kad jos turi būti diegiamos laipsniškai. 2014 m. gegužės mėn. Komisijos ataskaitoje dėl valdymo⁵ nustatyti trys svarbiausi reikalavimai: tvirtas politinis vadovavimas, veiksmingas sprendimų priėmimas ir geras organizavimas.

⁴ Žr. Europos Parlamento B teminis skyrius. Struktūrinė ir sanglaudos politika. Naujas makroregionų vaidmuo vykdamas Europos teritorinį bendradarbiavimą (2015 m. sausio mėn.), PE 540.349.

⁵ Komisijos ataskaita dėl makroregioninių strategijų valdymo, COM(2014) 284, 2014 m. gegužės 20 d.

Vadovaujantis patikimo valdymo principu, vaidmenys turi būti aiškiai apibrėžti ankstyvame etape: turi būti nustatyti strategijos įgyvendinimo būdai ir subjektai, taip pat bendrų veiksmų inicijavimo ir finansavimo būdai ir subjektai. Reikia užtikrinti valdymo politinius ir veiklos aspektus: atsakingos ministerijos ir įgyvendinimo institucijos turi nustatyti strateginius bendrus tikslus ir užtikrinti jų įgyvendinimo stebėseną. Strategijos tikslas – ne pakeisti esamas struktūras, bet užtikrinti, kad tinkamiau koordinuojant veiksmus ir bendradarbiaujant būtų pasiekta geresnių rezultatų.

Strategijos valdymo sistemos pagrindas įtvirtintas Alpių valstybių ir regionų Milano deklaracijoje pagal Grenoble politinę rezoliuciją, Komisijos ataskaitą dėl makroregioninių strategijų valdymo⁶ ir 2014 m. spalio 21 d. Tarybos išvadas. Strategiją sudaro trys tarpusavyje susiję lygmenys: 1) politinio vadovavimo ir atsakomybės prisiėmimo, 2) koordinavimo ir 3) įgyvendinimo. Kiekviename lygmenyje skirtingi dalyvaujančiųjų valstybių ir regionų subjektai dalyvauja generalinėje asamblėjoje, vykdomojoje valdyboje ir įgyvendinimo institucijose.

Komisija atliks nepriklausomo tarpininko vaidmenį ir aktyviai dalyvaus bendrai koordinuodama strategijos įgyvendinimą, tačiau strategijos įgyvendinimo sėkmė priklausys nuo tvirto ir ilgalaikio pagrindinių suinteresuotųjų subjektų ir partnerių įsipareigojimo. Strategijos veiksmų plane pateikta išsamesnės informacijos apie pagrindinius strategijos valdymo sistemos principus.

4. FINANSAVIMAS

Kadangi strategijai nenumatytas atskiras finansavimas, ji bus įgyvendinama sutelkiant ir derinant dabartines ES ir nacionalines lėšas pagal tikslus ir veiksmus. Strategiją įgyvendinsiančios valstybės ir regionai turėtų įsipareigoti skirti finansavimą veiksmų planui įgyvendinti. Reikšmingi strategijos rėmimo ištekliai, visų pirma įvairios priemonės ir techninės galimybės, galimi visų pirma pagal atitinkamas konkrečioms šalims skirtas Europos struktūrinių ir investicijų fondo (ESIF) 2014–2020 m. tarpvalstybines ir tarptautines programas. Pagal tarpvalstybinę Alpių erdvės programą bus teikiama finansinė parama nustatant strategijos valdymo tvarką.

Laikantis sanglaudos politikos, pagrįstos šalies ir regiono požiūriu, kyla pavojus, kad pasienio zonose:

- 1) bus suskaidytos pastangos (pvz., dalis infrastruktūros bus pastatyta, bet nebus gauta visapusiškos naudos, nes trūks kitų dalių);
- 2) investicijų perviršis (pvz., oro uostai);
- 3) nepakankama panašios veiklos sąveika ir
- 4) nepakankamas dėmesys tarpvalstybinėms problemoms (pvz., oro tarša).

Todėl strategijoje pagrindinį dėmesį reikėtų skirti tam, kad atrenkant investicijų projektus būtų nustatyti regioniniai prioritetai ir kad įgyvendinant tokius projektus būtų vykdomas bendras programavimas ir tarpvalstybinis veiksmų koordinavimas regione.

Taip pat esama kitų ES finansavimo galimybių ir priemonių, tiesiogiai susijusių su strategijos tikslais; galima ESI fondų finansavimo sąveika ir papildomumas, visų pirma su šiomis programomis:

- „Horizontas 2020“ (visi tikslai);

⁶ COM(2014) 284 *final*, priimtas 2014 m. gegužės 20 d.

- programa COSME (1 tikslas);
- Europos infrastruktūros tinklų priemonė (2 tikslas) ir
- programa LIFE (3 tikslas).

Taip pat yra kitų galimybių gauti finansavimą, visų pirma iš Europos strateginių investicijų fondo, Europos investicijų banko bei kitų tarptautinių finansų įstaigų. Be to, bus sutelkti nacionalinių ir regioninių biudžetų ištekliai, visų pirma ES nepriklausančiose valstybėse, kuriose įgyvendinama ši strategija, nes jos negali gauti ES finansavimo.

Šios lėšos ir priemonės turėtų padėti sukurti pastebimą svarto efektą ir pritraukti lėšų iš privačių investuotojų. Įgyvendinant strategiją taip pat būtina pasinaudoti darbo, atlikto pagal kitas makroregionines strategijas, rezultatais novatoriško finansavimo srityje.

5. ATASKAITOS IR VERTINIMAS

Kadangi strategijoms nenumatytas atskiras finansavimas, jos gali tik daryti poveikį politikos priemonėms ir jų įgyvendinimo būdams. Siekiant įvertinti pokyčių poveikį, atsiradusį dėl šios strategijos įgyvendinimo, gali būti naudojami dviejų rūšių rodikliai:

- **rezultatų rodikliai**, kuriais vertinamas bendradarbiavimas ir visų pirma partnerių tarpusavio bendradarbiavimo pokyčiai, pvz., regione glaudžiau koordinuojama ES ir vidaus politika ir priemonės;
- **politikos rodikliai**, kuriais vertinami politikos aspektai, visų pirma valdymo pokyčiai, socialinė ir ekonominė, taip pat aplinkos padėtis Alpių regione (kuriai poveikį daro glaudesnis bendradarbiavimas).

Siekiant įvertinti, ar strategijos įgyvendinimas vyksta sėkmingai ir kaip strategija padeda pasiekti nustatytų tikslų, reikės griežtos stebėsenos ir vertinimo sistemos. Tai bus viena pirmųjų užduočių, pavestų strategijos partneriams, kuriuos rems Europos Komisija, išorės ekspertai ir prireikus Alpių regiono erdvės programa. Sistema bus grindžiama keletu regioninių rodiklių, pagal kuriuos Eurostatas rinks, tvirtins ir skelbs duomenis.

Atliekant vertinimą bus remiamasi tikslų įgyvendinimo koordinatorių ir darbo grupės vadovų, kurie turės pranešti apie sutartų tikslų įgyvendinimo pažangą, darbu.

Svarbiausias sėkmės rodiklis – veiksmų plano įgyvendinimas, tačiau nedelsiant reikia nustatyti konkretesnius rodiklius. Jais remiantis turėtų būti galima vertinti pokyčius, kurių tikimasi įgyvendinant strategiją.

Valstybės ir regionai, kuriuose įgyvendinama strategija, kasmet rengs forumą, kuriame bus vertinami rezultatai, konsultuojamasi dėl peržiūrėtų veiksmų ir prireikus nustatomi nauji požiūriai.

6. SAŠAJOS SU ES POLITIKOS SRITIMIS

Šia strategija, kuria nereikalaujama keisti ES teisės aktų, siekiama sustiprinti su regionu susijusią ES politiką⁷. Strategija taip pat remiamas griežtesnis ES teisinių įsipareigojimų laikymasis, šalinami trūkumai ir sprendžiami praktiniai sunkumai, dėl kurių vėluojama

⁷ Pavyzdžiui, ES nelaimių rizikos valdymo politika, transeuropiniai tinklai (transportas ir energetika), būsimos transporto bendrijos, antrasis bendros žemės ūkio politikos ramstis ir pan.

vykdyti veiklą, visų pirma bendrosios rinkos ir aplinkosaugos srityje⁸. Strategijoje pabrėžiamas integracinis požiūris susiejant skirtingas politikos sritis, kad ES politikos įgyvendinimas teritoriniu požiūriu būtų nuoseklesnis. Taip pabrėžiamos ES politikos ir programų, įskaitant ES strategijos dėl bendrosios skaitmeninės rinkos⁹, biologinės įvairovės¹⁰ ir miškininkystės¹¹, prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių¹² bei ES mokslinių tyrimų bendrųjų programų ir kaimo plėtros programų, sąsajos. Įgyvendinant strategiją reikės derinti susijusias ES strategijos dėl Dunojaus regiono įgyvendinimo veiksmus, taip pat ES strategijos dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono įgyvendinimo veiksmus. Šiuo atžvilgiu itin svarbus vaidmuo gali tekti programai INTERACT. Taip pat bus siekiama sąveikos su kitomis tarpvalstybinėmis institucijomis, kurių vykdomos veiklos geografinė aprėptis ir taikymo sritis sutampa su šios strategijos geografinė aprėptimi ir taikymo sritimi.

7. KOKIOS NAUDOS STRATEGIJA DUOS GYVENTOJAMS?

Strategijos tikslais siekiama pokyčių, kurie padėtų užtikrinti Alpių regiono gyventojų gerovę ir ekonomikos klestėjimą.

- **Žmonės.** Ilgalaikis poveikis regiono gyventojams yra akivaizdus: sveikesnė ir geriau išsaugota aplinka vykdant tinkamiau apgalvotą ir geriau koordinuojamą politiką, kuria siekiama parengti bendrus tvarius sprendimus dėl transporto, energetikos ir gamtos bei kultūros paveldo. Ši politika taip pat turėtų padėti šiame regione sukurti daugiau darbo vietų, ypač susijusių su geresnėmis transporto jungtimis, kad žmonės galėtų toliau gyventi atokiose vietovėse arba į jas persikelti. Šie pranašumai atsiranda dėl laisvo asmenų judėjimo teikiamos naudos.
- **Viešojo sektoriaus institucijos ir organizacijos** (įskaitant akademinės ir mokslinių tyrimų organizacijas). Šios organizacijos įsipareigojo tapti tvirto, nors ir sudėtingo bendradarbiavimo proceso dalimi. Tokiu būdu jos aiškiai nurodė savo ketinimą veiksmingiau įgyvendinti politikos priemones ir veiksmus laikantis glaudesnio bendradarbiavimo principo (įskaitant lėšų taupymą priimant tinkamesnius informacija pagrįstus ir suderintus sprendimus).
- **Ekonomika ir verslo sektorius.** Šis sektorius gaus tokios pačios naudos kaip ir regiono gyventojai. Verslo sektorius taip pat galės naudotis dinamiškesne ekonomika, grindžiama tolesne veiklos plėtote srityse, kuriose vis dar yra neišnaudotų galimybių ir kuriose glaudesnis bendradarbiavimas su kitais partneriais šiame regione (susijusiais mokslinių tyrimų centrais, mokymo ir švietimo įstaigomis, įmonių grupėmis ir kt.) gali gerokai padidinti našumą ir pagerinti privačių įmonių pozicijas regione.
- **Pilietinės visuomenės organizacijos,** susijusios su politikos sritimis. Naujo valdymo modelio, dėl kurio formuojant strategiją surengtos plačios konsultacijos, bus toliau laikomasi įgyvendinant strategiją ir juo bus skatinama priiimti didesnę atsakomybę už veiklą ir projektus, kuriais įgyvendinami strategijos tikslai.

Numatant bendrą, darnų, ilgalaikį politikos koordinavimo pagrindą, stiprinant teritorinį bendradarbiavimą ir įgyvendinant veiksmus, kuriais siekiama sutartų tikslų, strategija padės

⁸ Visų pirma Paukščių, Buveinių, Vandens pagrindų direktyvos, Jūrų strategijos pagrindų direktyva, Nitratų, Aplinkos oro kokybės, Teršalų išmetimo ribų ir Atliekų pagrindų direktyvos.

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_lt.htm.

¹⁰ COM(2011) 244 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0244&from=LT>).

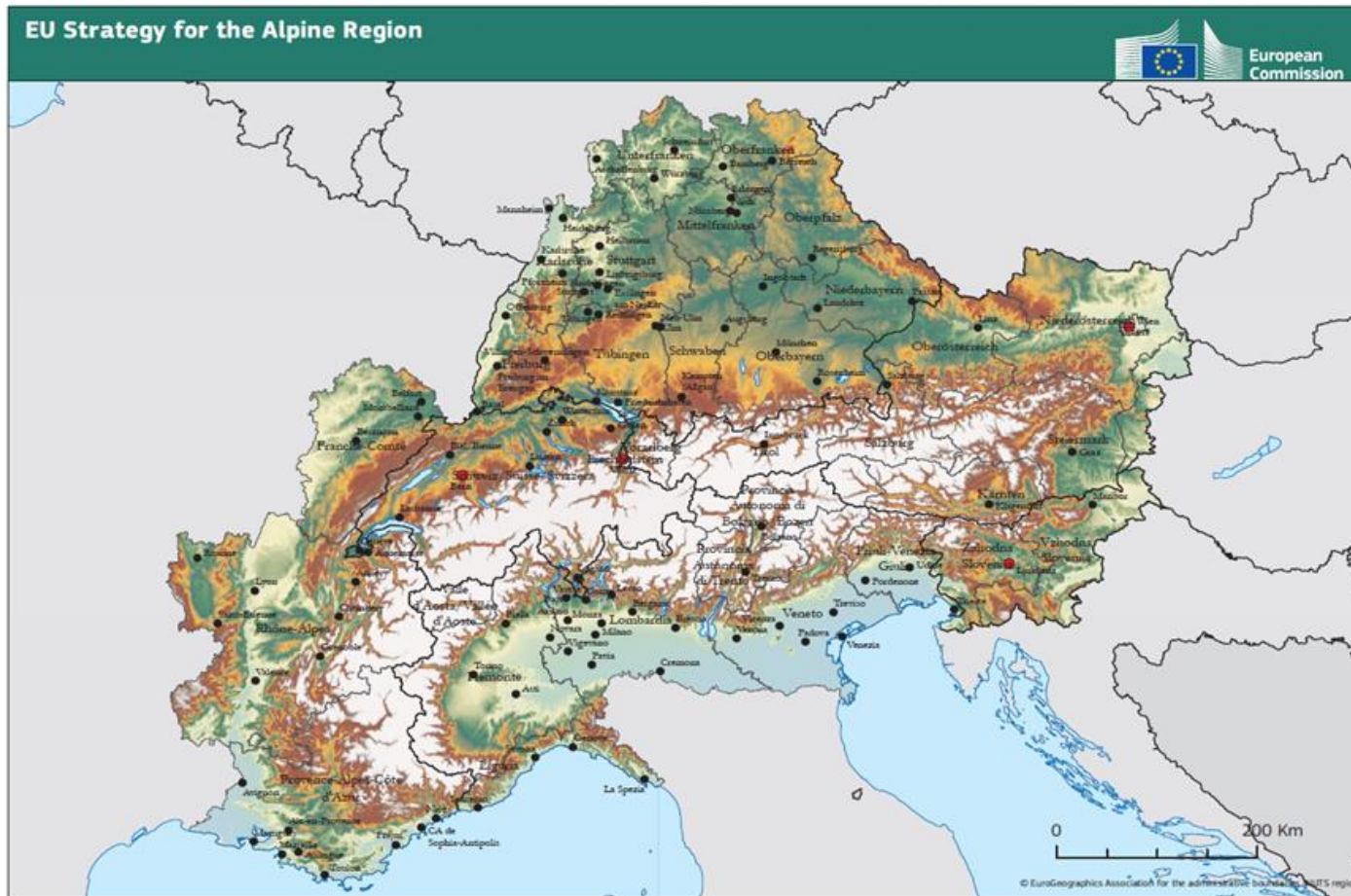
¹¹ COM(2013) 659 (http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_lt.htm).

¹² COM(2013) 216.

regionui tapti patrauklesne vieta gyventi, dirbti ir džiaugtis gyvenimu, ir padės pasirengti spręsti XXI-ojo amžiaus uždavinius ir naudotis atsiveriančioms galimybėms.

Todėl Komisija ragina Tarybą patvirtinti šį komunikatą. Europos Parlamentas, Regionų komitetas ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas taip pat kviečiami jį išanalizuoti.

Annex : Map of the EU Strategy for the Alpine Region with 7 States and 48 regions participating¹

¹ AUSTRIA (Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien), FRANCE (PACA, Rhone Alpes, Franche-Comté) GERMANY (Baden-Württemberg, Bayern) ITALY (Lombardia, Liguria, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Provincia Autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Trento, Valle d'Aosta, Piemonte), SWITZERLAND (Aargau, Appenzell Ausserrhoden, Appenzell Innerrhoden, Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Bern/Berne, Fribourg, Genève, Glarus, Graubünden/Grigioni, Jura, Luzern, Neuchâtel, Nidwalden, Obwalden, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, St. Gallen, Thurgau, Ticino, Uri, Valais/Wallis, Vaud, Zug, Zürich).